

Versie 2.2.

Koen Kuypers

www.modeltreinen.org

Wat je gaat leren:

Hallo, mijn naam is Koen Kuypers en allereerst wil ik je bedanken voor het downloaden van dit rapport!

Het idee achter dit rapport is om te voorkomen dat je als (beginnende) modelspoor hobbyist dure, tijd verspillende en bovenal frustrerende fouten maakt.

Naar mijn mening is modelspoor de beste hobby in de wereld. Er is geen enkele andere hobby waarbij je:

1. Je eigen wereld kunt creëren.
2. Een groot aantal vaardigheden leert, van Timmermans werkzaamheden en elektrische werkzaamheden als het aanleggen van de bedrading en het automatiseren van de treinen loop tot het schilderen van een achtergrond en het bouwen van een miniatuur landschap.
3. De tijd compleet zult vergeten tijdens belonende en ontspannende uren die ja aan jouw modelspoorbaan zult werken.

De hobby kent geen grenzen of vereisten... je kunt er mee beginnen ongeacht je leeftijd, geslacht of "handigheids" niveau.

Of je nu wilt gaan beginnen met modeltreinen, of al een tijdje bezig bent, in dit rapport ga je de 7 meest gemaakte fouten ontdekken die vrijwel elke modelspoor hobbyist maakt.

Veel lees en hobby plezier!

Koen Kuypers

Fout 1: Teveel enthousiasme en te weinig geduld

Waarschijnlijk ben je enthousiast geworden voor de modeltreinen hobby door het zien van verschillende banen in modelspoor bladen, op een beurs of op het internet.

En er geeft haast niets zo veel voldoening als een goed lopende modelspoorbaan, zonder ontsparingen, waar meerdere treinen tegelijk kunnen rijden, met geluids effecten en een super realistisch landschap.

Maar....

Deze zeer complexe en realistische modelspoorbanen hebben de bouwers in de meeste gevallen jaren gekost om te bouwen en daarnaast heeft ze ook een enorme hoeveelheid geduld gekost!

Deze indrukwekkende modelspoorbanen zijn niet in een paar avonden in elkaar gezet. Sommige hebben letterlijk honderden uren gekost, dit zijn voor de bouwers vooral honderden uren plezier maken, dus hoeveel uur het gekost heeft is voor hun niet belangrijk!

Op de meest realistische modelspoorbanen is er vaak wel 3 of 4 keer gedaan over de scenery voordat het naar wens was. De meeste modelspoorbanen zijn eigenlijk nooit “klaar” er valt altijd wel weer iets te verbeteren of het nu in functionaliteit is of in de aankleding van de baan.

In mijn ogen is dat ook niet het doel van de hobby, het “afmaken” van een modelspoorbaan uiteindelijk gaat het om de weg hier naar toe, om het bouwen van de baan!

Elk deel van de baan zal je weer herinneren aan het bouwen hiervan. Je kijkt straks naar een berg en denkt aan de talloze pogingen om deze precies zo te krijgen zo als je het wilde... maar uiteindelijk is het, het allemaal waard.

Dit is het avontuur en de ervaring waar ervaren modelspoor bouwers het over hebben. Het is waar ze de meeste voldoening uit halen... Tem het enthousiasme en train je geduld!

Fout 2: Een starterset uit willen bouwen tot een droom modelspoorbaan

Vele van ons zullen hun eerste modeltreinen hebben aangeschaft in de vorm van een starterset. Een starterset bestaat meestal uit wat spoor, een locomotief, wagons en een transformator.

Een modeltreinen starterset kost meestal tussen de € 80,- en de € 500,- euro en zijn in allerlei soorten en maten te krijgen. Van een standaard ovaal tot uitgebreidere banen met digitale aansturing.

Deze starterset zijn bedoeld om beginnende hobbyisten kennis te laten maken en ervaring op te laten doen met modeltreinen. Sommige van de goedkopere startersets hebben net genoeg vermogen om een trein rond te laten rijden!

De meeste beginners zullen al snel verveeld raken met een het rondjes rijden. Dus kopen ze wat wissels en extra rails om het spoor wat uit te breiden.

Maar het probleem is dat de transformator uit de startset nu niet meer voldoende vermogen heeft om de hele baan van stroom te voorzien en treinen gaan op sommige stukken slomer of vallen zelfs stil.... erg frustrerend, je hebt net betaald voor extra rails en het is er juist minder op geworden.

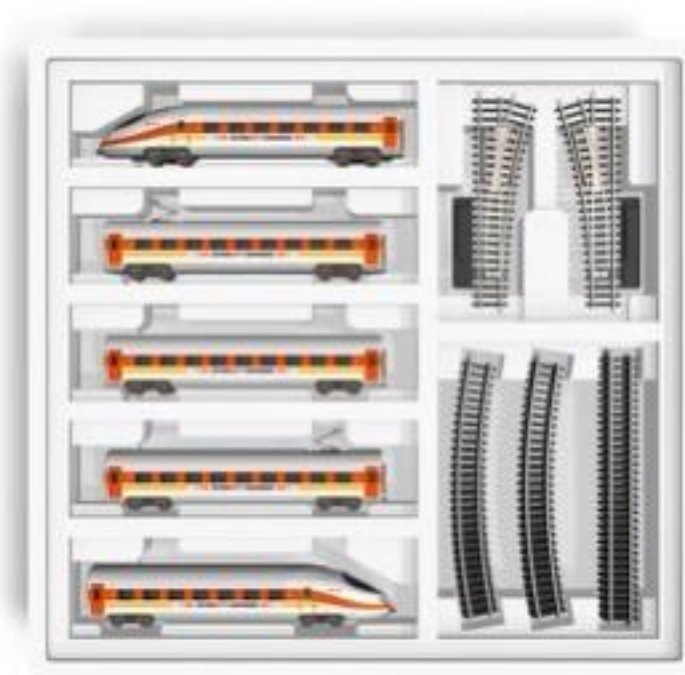
Om dit probleem nu op te lossen, moet er een sterkere transformator gekocht worden...

Daarnaast zijn de locomotieven in de meeste starterset ook niet van heel hoge kwaliteit, er zitten vaak zwakkere motortjes in en in het geval van gelijkstroom minder willen die het motortje van stroom voorzien.

Wil je met je baan de hoogte in dan zal deze locomotief waarschijnlijk moeite hebben met omhoog komen, en als het spoor wat stoffig is zal de loc ook eerder problemen hebben met het opnemen van de stroom.

De les is... doe eerst onderzoek.

In 9 van de 10 gevallen, eindigt het proberen uit te bouwen van een starterset tot een droom modelspoorbaan in een rotzooi. Vaak is het goedkoper om de starterset van de hand te doen (wordt nog goed geld voor gegeven op marktplaats.nl) om vervolgens met beter materiaal te beginnen.

Fout 3: De verkeerde schaal kiezen

Een veel gemaakte beginners fout is dat er begonnen wordt in de verkeerde schaal. En aangezien je maar één schaal kunt kiezen voor jouw modelspoorbaan is het van belang dat het de juiste schaal voor jou is.

In modelspoor worden schalen aangeduid met een letter, een cijfer of beide. De meest voorkomende schaal is schaal H0, dit staat voor 1:87 of ter wel een modeltrein in schaal H0 is 87 kleiner dan een trein in het echt.

Een overzicht van de meest gebruikte schalen vindt je hier :

<https://www.modeltreinen.org/meest-voorkomende-schalen/>

Doordat er zoveel verschillende schalen zijn, krijg ik bijna dagelijks mailtjes met de vraag “Koen.. Welke schaal moet ik kiezen?”. Om te bepalen welke schaal het beste voor jou is heb ik 3 simpele vragen opgesteld, waarmee het kiezen voor een schaal een stuk makkelijk wordt:

Hoeveel ruimte heb jij beschikbaar ?

Als je deze vraag hebt beantwoord dan kun je gaan kijken of de layout die jij in gedachte hebt, op de beschikbare ruimte past. Kijk allereerst of de layout in jou favoriete schaal past, zo niet probeer een andere schaal.

Zo heeft een HO layout slechts de helft van ruimte nodig die een zelfde O schaal layout nodig zou hebben. Wil je kleiner als HO werken ? N schaal is een goede optie, een N schaal layout kan vaak gebouwd worden op 30 a 40% van de ruimte die nodig zou zijn voor HO.

Welke schaal vindt jij prettig werken ?

Vindt jij het leuk om aan kleine details te werken, of vindt je het juist gaaf om een zo realistisch mogelijk landschap te creëren. Iedereen heeft zo zijn voorkeuren. Schrijf op wat jij belangrijk vindt aan het werken aan jou layout, en kijk vervolgens bij welke schaal dit het beste past.

Maar ook factoren zo als gezichtsvermogen en ervaring kunnen een rol spelen bij het kiezen van een schaal voor modeltreinen.

Wat is er aan materiaal beschikbaar ?

HO schaal is de meest populaire schaal, daarom zijn hier ook de meeste accessoires voor beschikbaar. Vindt jij het geen punt om zelf een boom te maken, of een huisje te bouwen dan kan een mindere populaire schaal ook wel eens een hobby zijn.

Een belangrijke factor om naar te kijken is naar de tijd die jij beschikbaar hebt. Wellicht zou je het leuk vinden om zelf bomen en huisjes te maken voor jou O schaal layout, maar heb je daar simpelweg geen tijd voor.

Fout 4: Te scherpe bochten, te steile hellingen

Een andere frustrerende beginners fout is het maken van te scherpe bochten en te steile hellingen. Beide fouten die voorkomen kunnen worden!

Stel je voor... Je bent urenlang bezig geweest om de rails te leggen, en uiteindelijk klopt het helemaal, je zet de rails vast met spijkertjes en brengt het ballast aan. Het ziet allemaal super uit!

Tijd voor de eerste testronde, je laat een locomotiefje een ronde rijden, en alles gaat prima, dus koppel je wat wagons aan en probeert nog een rondje, alleen nu vliegt er in de 2e bocht al een wagon uit de bocht.

Oeps! Misschien ging je te hard? dus je probeert het nu een keer op lagere snelheid, maar weer vliegt de wagon uit de bocht.

Wat is het probleem? de bocht is te scherp voor de wagons.

Een andere oorzaak van ontsporingen is het achter elkaar aansluiten van bochten in tegenovergestelde richting, dus bijvoorbeeld een linkse en rechtse bocht achter elkaar. Tussen twee bochten in tegenover gestelde richting moet altijd een recht stuk zitten.

Een beginnersfout die lijkt op te krappe bochten, is het maken van te steile hellingen.

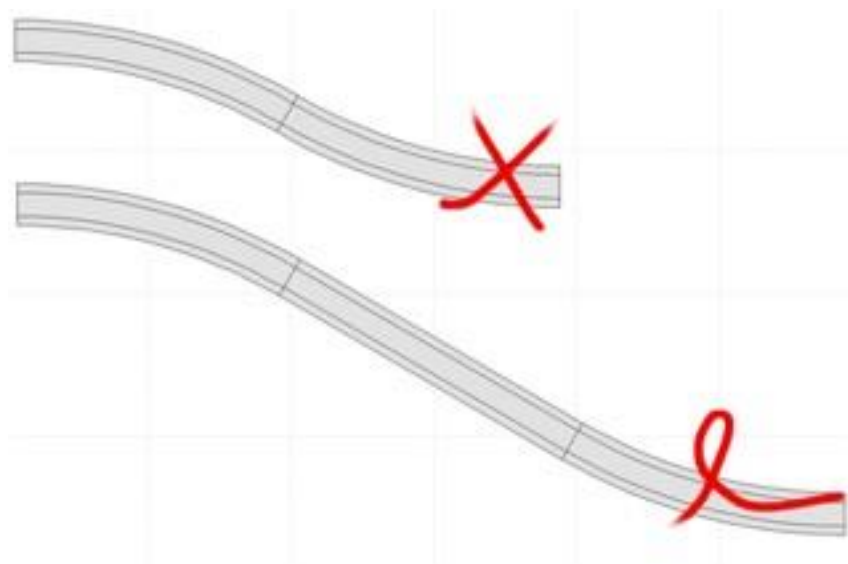
Je hebt een helling gemaakt en het spoor omhoog aangelegd en nu is het tijd om de boel te testen, maar de trein valt halverwege stil!

Dit betekent dus dat de locomotief niet genoeg kracht heeft om tegen deze helling op te rijden, hoewel een enkele keer het motortje van de loc de boosdoener is, is in 9 van de 10 gevallen het probleem dat de helling te stijl is.

In de praktijk zal een helling die steiler is dan 3% problemen veroorzaken bij de meeste locs.

Maar wat is de les die je uit deze fouten kunt halen ?

Dat je altijd eerst moet testen voordat je de boel vastspijkt, maak eerst een testopstelling en kijk of er geen problemen zijn en ga dan pas de rails leggen op de definitieve modelspoorbaan. Het kost even tijd, maar het bespaart je in de toekomst waarschijnlijk ook een hoop tijd!

Twee tegenovergestelde bochten na elkaar, hoe het wel en niet moet.

Fout 5: Te snel te groot willen gaan

Misschien is dit wel de #1 reden waarom hobbyisten de modelspoor hobby opgeven: te snel een te grote baan willen bouwen.

Nu is er op zich niks mis met het bouwen van een grote modelspoorbaan, maar als je direct begint met het bouwen van een hele grote baan zul je waarschijnlijk al snel het gevoel hebben dat het nog zoveel werk is voordat je baan enigszins toonbaar wordt dat dit demotiverend werkt!

Daarnaast kost het in een keer aanleggen van een grote baan ook een flinke investering in tijd en geld, dat je anders over een langere periode uit zou spreiden.

Het is daarom beter om met een kleine modelspoorbaan te beginnen, bijvoorbeeld een baan van 120 x 250CM dit zal je een kleinere investering in tijd en geld kosten en je hebt al snel een modelspoorbaan die er goed uit ziet en waar je lol aan zult gaan beleven.

De meeste grote modelspoorbanen zijn ook ooit klein begonnen en langzaam uitgegroeid tot grote modelspoorbanen.

Fout 6: Te weinig stroom

Misschien komt het je wel bekend voor, een locomotief die niet beweegt ook al staat er maximale stroom op het spoor. Je geeft de loc een duwtje en in eens rijdt hij op volle snelheid weg en ontspoord in de eerste bocht.

Of de trein een locomotief die prima rijdt tot op een bepaald punt op de modelspoorbaan waar hij ineens stopt.

Deze problemen zijn veel voorkomend en soms erg frustrerend.. maar zijn ook makkelijk te voorkomen en op te lossen.

Modeltreinen worden gestuurd door d.m.v. een transformator. De transformator zet netstroom om naar een lager veilig voltage en verspreid via de rails deze stroom over de modelspoorbaan.

Deze stroom wordt nu opgepikt door de wielen of sleepers van de locomotieven die vervolgens het motortje laten draaien d.m.v. deze stroom.

Met de transformator kun je de hoeveelheid stroom aanpassen, waardoor de treinen harder of zachter gaan rijden en de polariteit van de stroom omdraaien waardoor de trein in een andere richting gaat rijden.

Op zich allemaal niet zo spannend, maar een goede werking van een locomotief is afhankelijk van:

- Een transformator die voldoende stroom levert om een gelijke voltage te leveren over de hele modelspoorbaan.
- De best mogelijke geleiding tussen de rails en de wielen of middensleper van de locomotief.
- Een efficiënt motortje dat de beschikbare spanning optimaal benut.

De volgende factoren kunnen veroorzakers zijn van elektrische problemen op de modelspoorbaan:

1. Een transformator die niet krachtig genoeg is om de volledige modelspoorbaan van voldoende spanning te voorzien.
2. Te dunne kabels gebruiken waardoor er spanningsverlies plaats vindt tussen de transformator en de rails.
3. Slecht soldeerwerk op de aansluitingen van het elektrisch circuit, wat leid tot onnodige weerstand.
4. Vuil en stof op het spoor of roestig spoor, waardoor de rails de spanning minder goed kan geleiden.
5. Een motortje dat niet voldoende kracht kan leveren ondanks voldoende spanning op het spoor.

Zorg dat de bedrading op orde is en voorkom kortsluiting!

Fout 7: Geen plan hebben

Toen ik voor het eerst met modeltreinen begon, was ik direct laaiend enthousiast en kocht de eerste de beste startersset, bouwde een treintafel en begon het spoor te leggen. 2 maanden later was mijn eerste modelspoor geëindigd in een grote puinhoop... doordat ik alles tegelijk en door elkaar was gaan doen had ik tegelijkertijd elektrische problemen en een scenery die van geen meter klopte.

Terug naar de tekentafel dus, om deze keer met een goed doordacht baanplan te beginnen, zodat ik enkele problemen van te voren al zag ontstaan en deze nog voor het bouwen kon oplossen.

De grote les van deze fout is dat het hebben van een goed plan cruciaal is voor het bouwen van een modelspoorbaan. Als je de bouw van jouw modelspoorbaan eerst uitdenkt en op papier zet, kom je waarschijnlijk al een hoop mogelijkheden en onmogelijkheden tegen die je op dat moment alleen wat denkwerk kosten en geen verspilde tijd en frustraties opleveren!

Hou in de planning rekening met de volgende zaken:

- Hoeveel tijd ga je spenderen aan de baan ?
- Hoeveel ruimte heb je ter beschikking ?
- Hoeveel budget heb je beschikbaar ?
- Hoe realistisch moet de baan zijn ?
- Wat voor systemen en merken wil je gaan gebruiken ?

Misschien klinken deze zaken erg simpel, en dat zijn ze ook... maar dat maakt het niet minder belangrijk om vooraf over na te denken.

Bedankt!

Ik hoop dat je plezier hebt gehad in het lezen van dit rapport, en dat het je enkele potentiële valkuilen heeft laten zien. Ik vond het in ieder geval leuk om dit rapport voor je te schrijven en weet dat een hoop hobbyisten voordeel hebben bij een rapport als deze.

Laat je op deze pagina : even weten wat je van dit rapport vindt!

Nogmaals bedankt voor het downloaden en lezen van dit rapport.

Groeten

Koen Kuypers

Meer tips ?

Naast dit rapport heb ik ook een volledig e-boek geschreven met tips voor de modelspoorbouwer. Het boek heet: Modelspoor handboek en hierin neem leg ik je stap-voor-stap uit hoe je jouw droom modelspoorbaan kunt gaan realiseren.

Meer informatie over dit boek vindt je op:

<https://www.modeltreinen.org/modelspoor-handboek>

